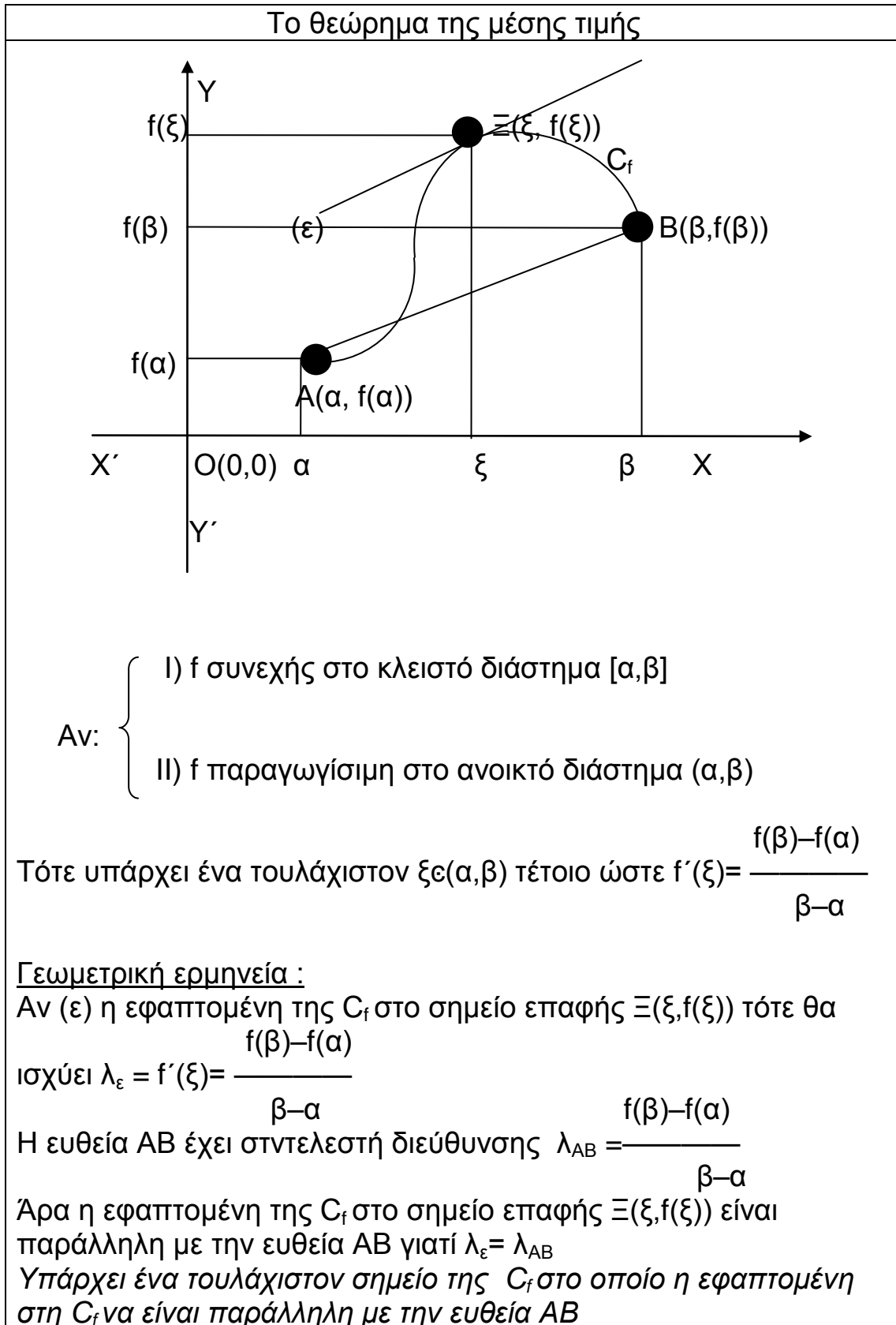

ΤΟ ΘΕΩΡΗΜΑ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΤΙΜΗΣ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

1.

Να βρείτε τα $\alpha, \beta \in \mathbb{R}$ ώστε να εφαρμόζεται το θεώρημα της μέσης τιμής για τη συνάρτηση f με τύπο :

$$f(x) = \begin{cases} \alpha - \frac{x^2}{2}, & 0 \leq x < 1 \\ \frac{\beta}{x}, & 1 \leq x \leq 2 \end{cases}$$

Στη συνέχεια να βρείτε σημείο $\xi \in (0,2)$ τέτοιο ώστε να είναι :

$$f'(\xi) = \frac{f(2) - f(0)}{2}$$

Η συνάρτηση f για να ικανοποιεί τις προϋποθέσεις του θεωρήματος της μέσης τιμής στο κλειστό διάστημα $[0,2]$ θα πρέπει να ισχύει :

- I) f συνεχής στο κλειστό διάστημα $[0,2]$ }
 II) f παραγωγίσιμη στο ανοικτό διάστημα $(0,2)$ }

Η συνάρτηση f είναι συνεχής στα διαστήματα $[0,1)$ ως πολυωνυμική. Η συνάρτηση f είναι συνεχής στα διαστήματα $(1,2]$ ως ρητή. Οπότε η συνάρτηση f για να είναι συνεχής $[0,2]$ θα πρέπει να είναι συνεχής στο σημείο $x_0=1$. Άρα θα ισχύει :

$$\lim_{x \rightarrow 1^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 1^+} f(x) = f(1) \iff \alpha - \frac{1}{2} = \beta \iff \alpha = \beta + \frac{1}{2} \quad (1)$$

Η συνάρτηση f είναι παραγωγίσιμη στα διαστήματα $(0,1)$ ως πολυωνυμική. Η συνάρτηση f είναι παραγωγίσιμη στα διαστήματα $(1,2)$ ως ρητή. Οπότε η συνάρτηση f για να είναι συνεχής $(0,2)$ θα πρέπει να είναι παραγωγίσιμη στο σημείο $x_0=1$

Θεωρώ την συνάρτηση :

$$\lambda(h) = \frac{f(x_0 + h) - f(x_0)}{h} = \frac{f(1+h) - f(1)}{h} = \frac{f(1+h) - \beta}{h}$$

$$= \begin{cases} \frac{f(1+h)-\beta}{h}, 0 \leq 1+h < 1 \\ \frac{f(1+h)-\beta}{h}, 1 < 1+h \leq 2 \end{cases} = \begin{cases} \frac{\alpha - \frac{(1+h)^2}{2} - \beta}{h}, -1 \leq h < 0 \\ \frac{\beta}{1+h} - \beta, 0 < h \leq 1 \end{cases}$$

Av $-1 \leq h < 0$ θα έχω :

$$\lambda(h) = \frac{\alpha - \frac{(1+h)^2}{2} - \beta}{h} \stackrel{(1)}{=} \frac{\beta + \frac{1}{2} - \frac{(1+h)^2}{2} - \beta}{h} =$$

$$= \frac{1 - (1+h)^2}{2h} = \frac{1 - (1^2 + 2 \cdot 1 \cdot h + h^2)}{2h} = \frac{1 - (1 + 2h + h^2)}{2h} =$$

$$= \frac{1 - 1 - 2h - h^2}{2h} = \frac{-h(2+h)}{2h} = \frac{2+h}{2}$$

$$\lim_{h \rightarrow 0^-} \lambda(h) = -\lim_{h \rightarrow 0^-} \frac{2+h}{2} = -1$$

Av $0 < h \leq 1$ θα έχω :

$$\lambda(h) = \frac{\frac{\beta}{1+h} - \beta}{h} = \frac{\frac{\beta}{1+h} - \frac{\beta(1+h)}{1+h}}{h} = \frac{\beta - \beta(1+h)}{h} =$$

$$\frac{\beta - \beta - \beta h}{h} = \frac{-\beta h}{h} = -\beta$$

$$= \frac{\beta}{(1+h)h} = \frac{\beta}{(1+h)h} = \frac{\beta}{1+h}$$

$$\lim_{h \rightarrow 0^+} \lambda(h) = - \lim_{h \rightarrow 0^+} \frac{\beta}{1+h} = -\beta$$

Η συνάρτηση f είναι παραγωγίσιμη στο σημείο $x_0=1$. Συνεπώς υπάρχει το όριο της συνάρτησης λ στο σημείο $h_0=0$ και είναι πραγματικός αριθμός. Άρα θα ισχύει :

$$\lim_{h \rightarrow 0^-} \lambda(h) = \lim_{h \rightarrow 0^+} \lambda(h) \quad \text{ή} \quad -\beta = -1 \quad \text{ή} \quad \beta = 1$$

Θέτω $\beta = 1$ στην σχέση (1) :

$$\alpha = \beta + \frac{1}{2} = \frac{2}{2} + \frac{1}{2} = \frac{3}{2}$$

$$f(x) = \begin{cases} \frac{3}{2} - \frac{x^2}{2}, & 0 \leq x < 1 \\ \frac{1}{x}, & 1 \leq x \leq 2 \end{cases}$$

Αν $x \in [0, 1)$ θα έχω :

$$\begin{aligned} f'(x) &= \left(\frac{3}{2} - \frac{x^2}{2} \right)' = \left(\frac{3}{2} \right)' - \left(\frac{1}{2} x^2 \right)' = 0 - \frac{1}{2} (x^2)' = \\ &= - \frac{1}{2} 2x = -x \end{aligned}$$

$$f'(1) = \lim_{h \rightarrow 0} \lambda(h) = -1$$

Οπότε αν $x \in [0, 1]$

Αν $x \in (1, 2)$ θα έχω : $f'(x) = -x$

$$f'(x) = \left(\frac{1}{x} \right)' = (x^{-1})' = -1 \cdot x^{-2} = - \frac{1}{x^2}$$

$$f'(x) = \begin{cases} -x, & 0 \leq x \leq 1 \\ -\frac{1}{x^2}, & 1 < x \leq 2 \end{cases}$$

$$\left. \begin{array}{l} f'(\xi) = \frac{f(2) - f(0)}{2} \\ \xi \in (0,2) \end{array} \right\} \Leftrightarrow \left. \begin{array}{l} f'(\xi) = \frac{\frac{1}{2} - \frac{3}{2}}{2} \\ \xi \in (0,2) \end{array} \right\} \Leftrightarrow$$

$$\left. \begin{array}{l} f'(\xi) = -\frac{1}{2} \\ \xi \in (0,2) \end{array} \right\} \Leftrightarrow \left\{ \begin{array}{l} \left[\begin{array}{l} f'(\xi) = -\frac{1}{2} \\ \xi \in (0,1] \end{array} \right] \dot{\vee} \left[\begin{array}{l} f'(\xi) = -\frac{1}{2} \\ \xi \in (1,2) \end{array} \right] \end{array} \right\}$$

$$\left\{ \left[\begin{array}{l} -\xi = -\frac{1}{2} \\ \xi \in (0,1] \end{array} \right] \dot{\vee} \left[\begin{array}{l} \frac{1}{\xi^2} = \frac{1}{2} \\ \xi \in (1,2) \end{array} \right] \right\} \Leftrightarrow$$

$$\left\{ \left[\begin{array}{l} \xi = \frac{1}{2} \\ \xi \in (0,1] \end{array} \right] \dot{\vee} \left[\begin{array}{l} \frac{1}{\xi^2} = \frac{1}{2} \\ \xi \in (1,2) \end{array} \right] \right\} \Leftrightarrow$$

$$\left\{ \left[\begin{array}{l} \xi = \frac{1}{2} \\ \xi \in (0,1] \end{array} \right] \dot{\vee} \left[\begin{array}{l} \xi^2 = 2 \\ \xi \in (1,2) \end{array} \right] \right\} \Leftrightarrow$$

$$\left\{ \left\{ \xi = \frac{1}{2} \right\} \text{ ή } \left\{ \begin{array}{l} \xi = \sqrt{2} \\ \xi \in (1,2) \\ \text{Δεκτη γιατί: } 1=1^2 < \xi^2=2 < 2^2 \end{array} \right. \right\} \iff \left(\xi = \frac{1}{2} \text{ ή } \xi = \sqrt{2} \right)$$

2.

Να λυθεί η εξίσωση : $3^a + 6^a = 5^a + 4^a$

Θεωρώ τη συνάρτηση $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}$ με τύπο $f(x) = x^a$ με $x > 0$
 $f'(x) = (x^a)' = ax^{a-1}$

- I) f συνεχής στο κλειστό διάστημα $[3,4]$ }
 II) f παραγωγίσιμη στο ανοικτό διάστημα $(3,4)$ }

Οπότε η συνάρτηση f ικανοποιεί τις προϋποθέσεις του θεωρήματος της μέσης τιμής στο κλειστό διάστημα $[3,4]$. Άρα θα υπάρχει ένα τουλάχιστον $\xi_1 \in (3,4)$ τέτοιο ώστε να ισχύει

$$f'(\xi_1) = \frac{f(4) - f(3)}{4-3}$$

$$\left. \begin{array}{l} f'(\xi_1) = f(4) - f(3) \\ \xi_1 \in (3,4) \end{array} \right\} \iff \left. \begin{array}{l} a \xi_1^{a-1} = 4^a - 3^a \\ \xi_1 \in (3,4) \end{array} \right\}$$

- I) f συνεχής στο κλειστό διάστημα $[5,6]$ }
 II) f παραγωγίσιμη στο ανοικτό διάστημα $(5,6)$ }

Οπότε η συνάρτηση f ικανοποιεί τις προϋποθέσεις του θεωρήματος της μέσης τιμής στο κλειστό διάστημα $[5,6]$. Άρα θα υπάρχει ένα τουλάχιστον $\xi_2 \in (5,6)$ τέτοιο ώστε να ισχύει

$$f'(\xi_2) = \frac{f(6) - f(5)}{6-5}$$

$$\left. \begin{array}{l} f'(\xi_2) = f(6) - f(5) \\ \xi_2 \in (5,6) \end{array} \right\} \iff \left. \begin{array}{l} \alpha \xi_2^{\alpha-1} = 6^\alpha - 5^\alpha \\ \xi_2 \in (5,6) \end{array} \right\}$$

$$3^\alpha + 6^\alpha = 5^\alpha + 4^\alpha \text{ ή } 6^\alpha - 5^\alpha = 4^\alpha - 3^\alpha \text{ ή } \alpha \xi_2^{\alpha-1} = \alpha \xi_1^{\alpha-1} \text{ ή } \alpha \xi_2^{\alpha-1} - \alpha \xi_1^{\alpha-1} = 0 \text{ ή}$$

$$\alpha (\xi_2^{\alpha-1} - \xi_1^{\alpha-1}) = 0 \iff \left\{ \begin{array}{l} \alpha = 0 \\ \text{ή} \\ \xi_2^{\alpha-1} - \xi_1^{\alpha-1} = 0 \end{array} \right\} \iff \left\{ \begin{array}{l} \alpha = 0 \\ \text{ή} \\ \xi_2^{\alpha-1} = \xi_1^{\alpha-1} \end{array} \right\} \iff$$

$$\left\{ \begin{array}{l} \alpha = 0 \\ \text{ή} \\ \alpha - 1 = 0 \text{ (Γιατί } \xi_1 \neq \xi_2 \text{ και } \xi_1, \xi_2 > 0) \end{array} \right\} \iff \left\{ \begin{array}{l} \alpha = 0 \\ \text{ή} \\ \alpha = 1 \end{array} \right\}$$

3.

Μια συνάρτηση f είναι συνεχής στο διάστημα $[a, \beta]$ και παραγωγίσιμη στο (a, β) και ισχύει $f(a) = f(\beta)$. Εφαρμόζοντας το θεώρημα της μέσης τιμής στα διαστήματα $[a, \frac{a+2\beta}{3}]$ και $[\frac{a+2\beta}{3}, \beta]$ να αποδείξετε ότι υπάρχουν $\xi_1, \xi_2 \in (a, \beta)$ τέτοια ώστε να ισχύει : $2f'(\xi_1) + f'(\xi_2) = 0$

- I) f συνεχής στο κλειστό διάστημα $[a, \frac{a+2\beta}{3}]$
- II) f παραγωγίσιμη στο ανοικτό διάστημα $(a, \frac{a+2\beta}{3})$

Οπότε η συνάρτηση f ικανοποιεί τις προϋποθέσεις του

θεωρήματος της μέσης τιμής στο κλειστό διάστημα $[a, \frac{a+2\beta}{3}]$. Άρα θα υπάρχει ένα τουλάχιστον $\xi_1 \in (a, \frac{a+2\beta}{3})$

$$f\left(\frac{a+2\beta}{3}\right) - f(a)$$

τέτοιο ώστε να ισχύει $f'(\xi_1) = \frac{f\left(\frac{a+2\beta}{3}\right) - f(a)}{3}$

$$\frac{\alpha+2\beta}{3} - \alpha$$

$$\left. \begin{array}{l} f'(\xi_1) = \frac{f\left(\frac{\alpha+2\beta}{3}\right) - f(\alpha)}{\frac{\alpha+2\beta}{3} - \alpha} \\ \xi_1 \in \left(\alpha, \frac{\alpha+2\beta}{3}\right) \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} f'(\xi_1) = \frac{f\left(\frac{\alpha+2\beta}{3}\right) - f(\alpha)}{\frac{\alpha+2\beta - 3\alpha}{3}} \\ \xi_1 \in \left(\alpha, \frac{\alpha+2\beta}{3}\right) \end{array} \right\}$$

$$\left. \begin{array}{l} f'(\xi_1) = \frac{f\left(\frac{\alpha+2\beta}{3}\right) - f(\alpha)}{\frac{2\beta - 2\alpha}{3}} \\ \xi_1 \in \left(\alpha, \frac{\alpha+2\beta}{3}\right) \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} f'(\xi_1) = 3 \frac{f\left(\frac{\alpha+2\beta}{3}\right) - f(\alpha)}{2(\beta - \alpha)} \\ \xi_1 \in \left(\alpha, \frac{\alpha+2\beta}{3}\right) \end{array} \right\}$$

- I) f συνεχής στο κλειστό διάστημα $\left[\frac{\alpha+2\beta}{3}, \beta\right]$
- II) f παραγωγίσιμη στο ανοικτό διάστημα $\left(\frac{\alpha+2\beta}{3}, \beta\right)$

Οπότε η συνάρτηση f ικανοποιεί τις προϋποθέσεις του
θεωρήματος της μέσης τιμής στο κλειστό διάστημα

$$\left[\frac{\alpha+2\beta}{3}, \beta\right]. \text{ Άρα θα υπάρχει ένα τουλάχιστον } \xi_2 \in \left(\frac{\alpha+2\beta}{3}, \beta\right)$$

$$\text{ΤΈΤΟΙΟ } \text{ΏΣΤΕ ΝΑ ΙΣΧΎΕΙ } f'(\xi_2) = \frac{f(\beta) - f\left(\frac{\alpha+2\beta}{3}\right)}{\beta - \frac{\alpha+2\beta}{3}}$$

$$f'(\xi_2) = \frac{\frac{f(\beta) - f\left(\frac{\alpha+2\beta}{3}\right)}{3}}{\frac{3\beta - \alpha - 2\beta}{3}} \quad \Rightarrow \quad f'(\xi_2) = \frac{f(\beta) - f\left(\frac{\alpha+2\beta}{3}\right)}{3\beta - (\alpha+2\beta)}$$

$$\xi_2 \in \left(\alpha, \frac{\alpha+2\beta}{3}\right) \quad \xi_2 \in \left(\alpha, \frac{\alpha+2\beta}{3}\right)$$

$$f'(\xi_2) = \frac{f(\beta) - f\left(\frac{\alpha+2\beta}{3}\right)}{\frac{3\beta - \alpha - 2\beta}{3}} \quad \Rightarrow \quad f'(\xi_2) = 3 \frac{f(\beta) - f\left(\frac{\alpha+2\beta}{3}\right)}{\beta - \alpha}$$

$$\xi_2 \in \left(\alpha, \frac{\alpha+2\beta}{3}\right) \quad \xi_2 \in \left(\alpha, \frac{\alpha+2\beta}{3}\right)$$

$$2f'(\xi_1) + f'(\xi_2) = 2 \cdot 3 \frac{f\left(\frac{\alpha+2\beta}{3}\right) - f(\alpha)}{\beta - \alpha} + 3 \frac{f(\beta) - f\left(\frac{\alpha+2\beta}{3}\right)}{\beta - \alpha} =$$

$$\frac{2 \left(f\left(\frac{\alpha+2\beta}{3}\right) - f(\alpha) \right) + \left(f(\beta) - f\left(\frac{\alpha+2\beta}{3}\right) \right)}{\beta - \alpha}$$

$$= 3 \frac{3}{\beta - \alpha} + 3 \frac{3}{\beta - \alpha} =$$

$$= 3 \frac{\cancel{f\left(\frac{\alpha+2\beta}{3}\right)} - f(\alpha) + f(\beta) - \cancel{f\left(\frac{\alpha+2\beta}{3}\right)} - \cancel{f(\alpha)} + \cancel{f(\alpha)}}{\beta - \alpha} = \frac{\quad}{\beta - \alpha} = 0$$

4.

Μια συνάρτηση f είναι συνεχής στο διάστημα $[0,3]$ και παραγωγίσιμη στο $(0,3)$. Εφαρμόζοντας το θεώρημα της μέσης τιμής στα διαστήματα $[0,1]$, $[1,2]$, $[2,3]$ να αποδείξετε ότι υπάρχουν $\xi_1, \xi_2 \in (0,3)$ τέτοια ώστε να ισχύει :

$$f'(\xi_1) + f'(\xi_2) + f'(\xi_3) = f(3) - f(0)$$
I) f συνεχής στο κλειστό διάστημα $[0,1]$ II) f παραγωγίσιμη στο ανοικτό διάστημα $(0,1)$

Οπότε η συνάρτηση f ικανοποιεί τις προϋποθέσεις του θεωρήματος της μέσης τιμής στο κλειστό διάστημα $[0,1]$. Άρα θα υπάρχει ένα τουλάχιστον $\xi_1 \in (0,1)$ τέτοιο ώστε να ισχύει

$$f'(\xi_1) = \frac{f(1) - f(0)}{1 - 0} = f(1) - f(0)$$

I) f συνεχής στο κλειστό διάστημα $[1,2]$ II) f παραγωγίσιμη στο ανοικτό διάστημα $(1,2)$

Οπότε η συνάρτηση f ικανοποιεί τις προϋποθέσεις του θεωρήματος της μέσης τιμής στο κλειστό διάστημα $[1,2]$. Άρα θα υπάρχει ένα τουλάχιστον $\xi_2 \in (1,2)$ τέτοιο ώστε να ισχύει

$$f'(\xi_2) = \frac{f(2) - f(1)}{2 - 1} = f(2) - f(1)$$

I) f συνεχής στο κλειστό διάστημα $[2,3]$ II) f παραγωγίσιμη στο ανοικτό διάστημα $(2,3)$

Οπότε η συνάρτηση f ικανοποιεί τις προϋποθέσεις του θεωρήματος της μέσης τιμής στο κλειστό διάστημα $[2,3]$. Άρα θα υπάρχει ένα τουλάχιστον $\xi_2 \in (2,3)$ τέτοιο ώστε να ισχύει

$$f'(\xi_3) = \frac{f(2) - f(3)}{3 - 2} = f(3) - f(2)$$

$$f'(\xi_1) + f'(\xi_2) + f'(\xi_3) = f(1) - f(0) + f(2) - f(1) + f(3) - f(2) = f(3) - f(0)$$

5.

Έστω η συνάρτηση f 2 φορές παραγωγίσιμη στο διάστημα $[1,3]$. Αν είναι $2f(2) = f(1) + f(3)$ να αποδείξετε ότι υπάρχει $\xi \in (1,3)$ τέτοιο ώστε να ισχύει $f''(\xi) = 0$

I) f συνεχής στο κλειστό διάστημα $[1, 2]$ ως παραγωγίσιμη

II) f παραγωγίσιμη στο ανοικτό διάστημα $(1,2)$

Οπότε η συνάρτηση f ικανοποιεί τις προϋποθέσεις του θεωρήματος της μέσης τιμής στο κλειστό διάστημα $[1,2]$. Άρα θα υπάρχει ένα τουλάχιστον $\xi_1 \in (0,1)$ τέτοιο ώστε να ισχύει

$$f'(\xi_1) = \frac{f(2) - f(1)}{2 - 1} = f(2) - f(1)$$

I) f συνεχής στο κλειστό διάστημα $[2, 3]$ ως παραγωγίσιμη

II) f παραγωγίσιμη στο ανοικτό διάστημα $(2,3)$

Οπότε η συνάρτηση f ικανοποιεί τις προϋποθέσεις του θεωρήματος της μέσης τιμής στο κλειστό διάστημα $[2,3]$. Άρα θα υπάρχει ένα τουλάχιστον $\xi_2 \in (2,3)$ τέτοιο ώστε να ισχύει

$$f'(\xi_2) = \frac{f(3) - f(2)}{3 - 2} = f(3) - f(2)$$

$$2f(2) = f(1) + f(3) \text{ ή } f(2) - f(1) = f(3) - f(2) \text{ ή } f'(\xi_1) = f'(\xi_2)$$

I) f' συνεχής στο κλειστό διάστημα $[\xi_1, \xi_2]$ ως παραγωγίσιμη

II) f' παραγωγίσιμη στο ανοικτό διάστημα (ξ_1, ξ_2)

III) $f'(\xi_1) = f'(\xi_2)$

Οπότε η συνάρτηση f' ικανοποιεί τις προϋποθέσεις του θεωρήματος του Rolle στο κλειστό διάστημα $[\xi_1, \xi_2]$. Άρα υπάρχει ένα τουλάχιστον $\xi \in (\xi_1, \xi_2)$ τέτοιο ώστε να ισχύει $f''(\xi) = 0$

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1.

Να βρείτε τα $\alpha, \beta \in \mathbb{R}$ ώστε να εφαρμόζεται το θεώρημα της μέσης τιμής για τη συνάρτηση f με τύπο :

$$f(x) = \begin{cases} -2\alpha - \frac{x^2}{2}, & 0 \leq x < 1 \\ \frac{\beta}{x}, & 1 \leq x \leq 2 \end{cases}$$

Στη συνέχεια να βρείτε σημείο $\xi \in (0, 2)$ τέτοιο ώστε να είναι :

$$f'(\xi) = \frac{f(2) - f(0)}{2}$$

2.

Να λυθεί η εξίσωση : $4^\alpha + 7^\alpha = 6^\alpha + 5^\alpha$

3.

Μια συνάρτηση f είναι συνεχής στο διάστημα $[\alpha, \beta]$ και παραγωγίσιμη στο $(2\alpha, \beta)$ και ισχύει $f(\alpha) = f(\beta)$. Εφαρμόζοντας το

θεώρημα της μέσης τιμής στα διαστήματα $[\alpha, \frac{2\alpha+3\beta}{5}]$ και $[\frac{2\alpha+3\beta}{5}, \beta]$ να αποδείξετε ότι υπάρχουν $\xi_1, \xi_2 \in (\alpha, \beta)$ τέτοια ώστε

να ισχύει : $3f'(\xi_1) + 2f'(\xi_2) = 0$

4.

Μια συνάρτηση f είναι συνεχής στο διάστημα $[0, 6]$ και παραγωγίσιμη στο $(0, 6)$. Εφαρμόζοντας το θεώρημα της μέσης τιμής στα διαστήματα $[0, 2]$, $[2, 4]$, $[4, 6]$ να αποδείξετε ότι υπάρχουν $\xi_1, \xi_2 \in (0, 6)$ τέτοια ώστε να ισχύει :

$$2f'(\xi_1) + 2f'(\xi_2) + 2f'(\xi_3) = f(6) - f(0)$$

5.

Έστω η συνάρτηση f 2 φορές παραγωγίσιμη στο διάστημα $[1, 5]$. Αν είναι $2f(3) = f(1) + f(5)$ να αποδείξετε ότι υπάρχει $\xi \in (1, 5)$ τέτοιο ώστε να ισχύει $f''(\xi) = 0$